Bildiri No: **PB-066** **Doi:** 10.5606/phhb.dergisi.suppl2026.066

Parkinson Hastalığında STN-DBS'nin Ruminatif Düşünce ve Felaketleştirme Üzerindeki Etkisi

Ayten Ceren Erdoğan, Zehra Yavuz, Selim Selçuk Çomoğlu

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Etlik Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye

Amaç: Parkinson hastalığı (PH)'nda derin beyin stimülasyonu (DBS) motor semptomlar üzerinde etkilidir; ancak bilişsel-duygusal süreçler üzerindeki etkileri net değildir. Bu çalışmada subtalamik çekirdek (STN)-DBS uygulanan hastalar ile yalnızca medikal tedavi alan hastalarda ruminatif düşünce (olumsuz yaşantılar üzerine yineleyici ve kontrolü güç zihinsel odaklanma) ve katastrofizasyonun (olumsuz durumları abartılı biçimde felaketleştirme ve çaresizlik beklentisi geliştirme) karşılaştırılması ve ilişkili klinik değişkenlerin belirlenmesi amaçlandı.

Yöntem: Kesitsel tasarlanan çalışmaya klinik olarak doğrulanmış PH tanısı bulunan, ölçekleri yanıtlayabilecek bilişsel yeterliliğe sahip 152 hasta (79 STN-DBS, 73 medikal tedavi) dahil edildi. Belirgin demans ve aktif psikozu olanlar dışlandı. Demografik ve klinik veriler (yaş, hastalık süresi, LEDD, Birleşik Parkinson Hastalığı Değerlendirme Ölçeği (UPDRS-III), Hoehn & Yahr evresi, motor fenotip) kaydedildi. Katastrofizasyon ve ruminasyon ölçekleri, Beck Depresyon Ölçeği ve dürtü kontrol bozukluğu (DKB) tarama ölçeği uygulandı. Gruplar uygun parametrik olmayan testlerle karşılaştırıldı. Spearman korelasyon analizleri ve yaş, cinsiyet, hastalık süresi, LEDD, motor şiddet, depresif belirti düzeyi ve DKB varlığı için düzeltme yapılan çok değişkenli regresyon modelleri oluşturuldu.

Bulgular ve Sonuç: Katastrofizasyon ve ruminasyon toplam puanları açısından STN-DBS ve medikal tedavi grupları arasında anlamlı fark saptanmadı ($p > 0.05$). Alt boyut analizleri de benzerdi. Tüm kohortta her iki psikolojik değişken en güçlü biçimde depresif belirti şiddeti ile ilişkiliydi ($p < 0.001$). Ruminasyon ayrıca LEDD ve DKB pozitifliği ile ilişkili bulundu. Çok değişkenli analizlerde STN-DBS varlığı bağımsız belirleyici değildi; depresif belirtiler anlamlılığını korudu. STN-DBS grubunda DBS süresi ile psikolojik puanlar arasında zayıf-orta düzey pozitif ilişki gözlendi. Bulgular, PH'de ruminasyon ve katastrofizasyonun cerrahiden ziyade depresif semptom yükü ve dopaminerjik tedavi ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir.